

Een genealogisch handschrift voor don Pedro de Harou uit Cadiz (Spanje)

Pieter Donche

Begin 2015 werd door een veilinghuis in Barcelona op een on-line veiling een handschrift geveild samengesteld in 1680 door Jacob Antoon Kerchhof.¹ Het betreft een boekblok van 83 folio's, formaat 35 op 24 cm, zeer luxueus ingebonden in een roodleeren band met overvloedige goudopdruk op de voor- en achterplaten en met sluitlinten. Twee verwijzingen naar dit handschrift in Belgische veilingcatalogi van 1812 en 1833 waren ons al eerder bekend.²

Zonder het geheel gezien te hebben, maar dank zij de materiële beschrijving met enkele foto's op de webpagina én enkele literatuurreferenties kwamen we toch de inhoud ervan op het spoor. Er bestaat immers nog een gelijktijdige kopie van.³ Van deze kopie vonden we overigens ook een vermelding in een verkoopcatalogus uit ca. 1860-70 van een Parijse boekhandel.⁴ Deze kopie is ingebonden in een eenvoudige perkamenten band en telt II + 47 folio's (36 x 23 cm). De ingekleurde tekeningen van wapenschilden zijn er veel soberder uitgevoerd. De tekst van de kopie is geschreven door drie verschillende handen, de eerste twee uitermate verzorgd en leesbaar.

1 21 januari 2015 door Balclis, lot 163.

2 1812: *Catalogue de trois riches et superbes collections de livres...* J.C. Fernand, Gent, 23 november 1812 en volgende dagen, p. 55, nr. 105: *Fragmens généalogiques, authentiques des familles nobles d'Harou, Meulebeke, et de Mares, avec des blasons proprement enluminés. / Livre de filiation et preuves authentiques des quartiers dressés pour don Pedro de Harou, résidant à Cadix 1680, avec blasons enluminés. / Beau manuscrit par Jac. Ant. Kerckhof;*
1833: *Catalogue d'une grande collection de livres curieux et singuliers ... provenant de la bibliothèque de feu Mr François Jean Pierre Hye-Schoutheer ...*, Gent, 21 januari 1833 en volgende dagen, p. 136, nr. 133: *Mémoire de Jacq. Ant. Kerchhof, p.^{bis} au magistrat de la ville de Dunckerque, tendant à prouver sa parenté avec don Pedro de Harou, avec armoiries coloriés. MS. in-fol. parch. – Livre de filiation et preuves des quartiers dressez pour don Pedro de Harou, avec armoiries coloriés. MS. in-fol. parch.* De inhoud is enigzins verkeerd begrepen: J.A. Kerchhof was, in opdracht van Pedro de Harou, enkel de samensteller ervan en geen verwant van hem. Volgens een aantekening in de marge van een exemplaar van deze veilingcatalogus was de koper een "Vanderhaeghe".

3 BRUSSEL, Algemeen Rijksarchief, *Varia. Archives de Familles*, 1986, doos 7 (in 1985 overgebracht vanuit: BRUSSEL, Koninklijke Bibliotheek, ms. II 1257 (nr. 8208 van de catalogus van F. LYNA)). Het werd aan de KB geschonken op 18 januari 1890 door een Alfred Harou, luitenant van het 5de linieregiment. Op het voorplat binnenin is een ex-libris van het heraldisch College van Frankrijk met zegel van dit genootschap op f. I. Op hetzelfde plat staat ook de naam *M. Ernest de Rozière*. F. 47 bevat het zegel van het Spaans consulaat te Brussel. Dezelfde persoon schonk op 9 augustus 1884 ook nog een 17de-eeuwse (1681) rol in perkament 93x59 cm met een stamboom van het huis de Harou 1379-1640, met daarop 53 ingekleurde familiewapens en met een bevestiging van adeldom door Antoine, burggraaf van Blois voor jonker Pierre Harou van 20 april 1681 (BRUSSEL, Koninklijke Bibliotheek, ms. II 662 (nr. 8209 in cat. F. LYNA)). Volgens de KB werd ook dit overgebracht naar het Algemeen Rijksarchief, maar men kon ons geen verder referentie geven, zodat wij dit niet konden terugvinden in het Algemeen Rijksarchief.

4 *Catalogue de livres héraldiques, nobiliaires et généalogiques. ... En vente ... à la Librairie de Mme Bachelin-De Florenne, 14, rue des Prêtres-Saint-Germain-l'Auxerrois, Paris, s.d. [1860-70?], p.13, nr. 80: Généalogie de la famille de Harou, ou Livre de filiation et preuves des quartiers dressez pour Pedro de Harou, résidant à Cadix 1680. Manuscrit in-fol. de plus de 100 pages, rel. en parchemin.* Met commentaar: *Originnaire de Flandres, la maison de Harou, d'après ce manuscrit, est alliée aux de Meulebeque, du Forest (de Lille), etc.. Plusieurs blasons coloriés se trouvent dans ce manuscrit, qui est authentiqué.*

Het derde schrift is dit van Jacob Antoon Kerchof zelf. Deze kopie werd dus ook ca. 1680 geschreven.⁵

Deze kopie liet ons dus toe om alsnog de inhoud van het in Barcelona geveilde handschrift te kennen. Bij vergelijking van de stukken tekst op de enkele foto's ervan met het Brusselse handschrift blijkt er een volledige woord voor woord overeenstemming. Ook het titelblad is, in zijn zeer sierlijke, uitermate verzorgd geschreven letters, zo goed als identiek.

Dit handschrift werd samengesteld voor één bepaalde persoon: don Pedro de Harou. Het gaat in essentie om de genealogische gegevens over zijn beide ouders, zijn vier grootouders en acht overgrootouders⁶ en is de neerslag van een via wettelijke middelen uitgevoerd onderzoek. Don Pedro de Harou had daarvoor in eerste instantie op 9 mei 1679 via een notaris een (in het Castiliaans opgestelde) machtiging gegeven aan Robert de la Villette, burgemeester van het (Westkwartier van het) Brugse Vrije. Bij akte van de schepenbank van het Brugse Vrije was die procuratie op 17 januari 1680 verder doorgegeven aan Jacob Antoon Kerchof om het onderzoek naar de voorouders te voeren. De akten van procuratie worden in hun geheel geciteerd aan het begin van het handschrift.

Vanaf f° 6 begint de *Enquete de la part du chanoine Jaques Anthone Kerchof, en*

5 Of het hier gaat om een eerste versie waarna Kerchof een tweede definitieve versie, volledig in zijn geschrift én door hem ondertekend vervaardigde voor zijn opdrachtgever, dan wel om een kopie daterend van na het luxueuze handschrift (en deels ook door Kerchof geschreven) is onduidelijk.

6 Ouders: 2. Jean Harou, 3. Jaqueline de Meulebecque; Grootouders: 4. Gilles Harou, 5. Barbe de Forest, 6. Nicolas de Meulebeque, 7. Josine van Leeuw dit de Luu; Overgrootouders: 8. Nicolas Harou, *escuyer* + 15 mei 1597, 9. Catherine Tiloel + 12 mei 1595 (*la preuve f. 6 et seqq.*), 10. Pierre du Forest, *escuyer, sr de Chastel*, 11. Marguerite Castelain (*la preuve fol. 25 et seqq.*), 12. Josse de Meulebecque, *escuyer* + 18 mai 1628, 13. Cornelia des Mares + 24 septembre 1638 (*preuve fol. 45 et seqq.*), 14. Estienne de Leeuw dit de Luu, *escuyer*, 15. Anne Reyfin (*preuve fol. 28 et seqq.*).

vertu de la procure de Don Pedro de Harou demeurant a Cadiz en Espagne. Kerchhof had zes vragen over de familie De Harou opgesteld, waarop getuigen gevraagd werd een antwoord te geven. Deze werden bij vijf personen verzameld op 8, 9 en 10 februari 1680. Op 13 februari werden te Doornik de kerken van Sint-Brixius en Sint-Niklaas bezocht en werden wapenborden overgetekend, die daar hingen. Het onderzoek ging verder op 22 en 24 februari met opnieuw opnames van de antwoorden van getuigen op de zes vragen. Daarna volgen nog verklaringen van notarissen. Te Brussel werd bij de wapenherauten *Vlaanderen* en *Gelderland* een oordeel over dat alles gevraagd. Hen was ook een stamboom voorgelegd, die zij, rekening houdend met alle voorgelegde akten en notities en documenten uit hun eigen registers, als goed konden bevinden. Waarvan akte te Brussel op 8 juli 1680 en registratie voor de Brusselse schepenbank op 13 juli, dit alles ook nog eens bevestigd door notarissen en verklaringen van getuigen (handelaars) dat die notarissen wel degelijk waren wie zij zich noemden. Op 7 september 1680 volgden nog verklaringen (in het Spaans) van de consuls van de Spaanse natie van Brugge en van Brugse handelaren over deze laatsten. De laatste genoteerde akte (in het Spaans) dateert van 2 oktober 1680 door Bernarde Gabriel d'Aranda als gemandateerde van de heren consuls.

Het handschrift is dus eigenlijk een verzameling van een groot aantal 'akten van bekendheid'.⁷

Op het einde van de 19de eeuw werd door graaf Paul-Armand du Chastel (1847-1936)⁸ gezocht op de familie(s) *Haroult*, *Harouldt*, *Harould*, gezegd *Harou*.⁹ Uit een postscriptum op de gepubliceerde resultaten van zijn onderzoek blijkt dat Pierre Harou (de don Pedro de Harou), gedoopt werd te Duinkerke op 25 oktober 1640 (peter: Pierre Harou, vertegenwoordigd door Robert Mullebeke uit Duinkerke, meter: Johanna Mullebeke uit Duinkerke) en dat zijn ouders waren: Jean Harou uit Rijsel en Jacqueline Mullebeke van Duinkerke, die gehuwd waren te Duinkerke op 16 december 1638 (met getuigen Jan Mierop en Jan Mullebeke, inwoners van Oostende).

7 Een akte van bekendheid is een akte waarin twee of meer personen voor een notaris of een vrederechter naar waarheid verklaren dat een bepaald feit of de hoedanigheid van een persoon algemeen bekend is.

8 Auteur van onder meer het zeer lijvige boek *Notices Généalogiques Tournaisiennes dressées sur titres*, 3 vols., Doornik, 1884 (940 pp.) en van nog talloze artikels in diverse genealogische en lokaal-historische tijdschriften (zie P. MEURICE, 'Essai d'une bibliographie du comte P.-A. du Chastel de la Howarderie-Neuvireuil', in: *Tablettes du Hainaut*, T. 4, p. 325-338).

9 'Généalogie de la famille Haroult, Harouldt, Harould, dite Harou, tournaisienne, lilloise, et suppose dunkerquoise', in: *Jadis. Questionnaire d'Histoire et d'Archéologie pour tout l'ancien territoire de la Belgique féodale*, Zinnik, 1906, p. 153-160, 169-176, 185-192 en 1907, p. 9-16 en 15-16 (postscriptum). Zijn voorbeidende nota's, een handschrift van 119 bladen, uit 1894, schonk hij op 23 april 1905 aan de Koninklijke Bibliotheek in Brussel (zie de catalogus van F. LYNA van de handschriften van deze instelling, vol. 13, p. 363 (nr. 8210 (II. 3386))). BRUSSEL, Koninklijke Bibliotheek, ms. II. 1258 (nr. 8207 in de inventaris van F. LYNA, p. 362) is een verzameling van vijf bladen losse notities over de familie Harou door Alfred Harou, door hem geschonken op 9 april 1890.